

Osallistamalla osaamista -toimenpidekokonaisuus

Esa Pirnes

kulttuuriasiainneuvos
kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
opetus- ja kulttuuriministeriö

Merja Hilpinen

ylitarkastaja
nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto
opetus- ja kulttuuriministeriö

Henri Helander

rakennerahastoasiantuntija
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Kestävä kasvu ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Miksi osallistaminen?

□ **EU-strategia 2020:** älykäs, kestävä ja **osallistava** kasvu

Yhteisönäkökulma

- työllisyysasteen nostaminen
- työmarkkinoiden uudistaminen
- koulutuksesta putoamisen ehkäiseminen
- syrjäytymisen/köyhyyden vähentäminen

Yksilönäkökulma

- muuttuviin työmarkkinoihin ja työelämään sopeutuminen
- osaamisen hyödyntäminen, uusien taitojen omaksuminen
- ympäröivään yhteisöön kiinnittyminen

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Miksi TL 4: ssä (Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen)

☐ Yksilönäkökulma/osallisuus (n 1, n2, n3...)

Osallisuus = edellytys osallistumiselle = edellytys elämänhallinnalle = edellytys hyvinvoinnille = edellytys itsensä toteuttamiselle ja kehittämiselle = edellytys luovuus- ja osaamispotentiaalien ja voimavarojen hyödyntämiselle koulutuksessa ja työelämässä

☐ Yhteisönäkökulma/osallisuus (n = 'kansakunta')

Tukiessaan ihmisten osallisuutta yhteiskunta saa vastineen koulutuspanostuksilleen

☐ Vrt. TL 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyiden torjunta (STM)

- työ- ja toimintakyvyssä olevat puutteet (vajaakuntoisuus, päihdeongelmat jne.)

Osallistamalla osaamista - lähtökohtia

❑ Suomessa **hyvä koulutusjärjestelmä mutta** (suhteessa osallisuuteen)...

- koulu- ja oppilaitostoimijoiden keinoilla voidaan vaikuttaa vain joihinkin osallisuuteen liittyviin asioihin
- PISA-tuloskäänte indikoi ongelmia/haasteita osaamisen edellytyksissä (osallisuus, elämänhallinta, motivaatiot, hyvinvointi...)
- toimintaympäristön muutostekijät liittyvät koulun kanssa ”kilpaileviin” toimijoihin (media-, kulutus- harrastus- ym. maailmat)

❑ Tulee **hyödyntää myös muita keinoja**

- kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan toimia
- toimi- ja hallinnonalarajojen yli meneviä toimia
- julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa

Osallistamalla osaamista – haasteita

- ❑ **Em. toimijoiden (ml. koulut ja oppilaitokset) kehitettävä myös omaa osaamistaan** toimintoja ja palveluita tuottaessa, jotta tavoitetaan opintopoluilta ja työelämästä putoavat (jotka ovat vaikeasti tavoitettavia)
- ❑ Opintopoluilta ja työelämästä putoavissa on **muuta enemmän niitä, joiden kotitausta** (vanhempien koulutuksellinen ja kulttuurinen pääoma) **tai lähiyhteisöt** (asuinalue yms.) **tai elämäntapa- ja tilannetekijät** (kavereiden puute yms.) **eivät kannusta tai tue heille hyödyllisten taide-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoiminnan palveluiden käyttöä**
-> huomio oppilaista *myös koteihin*, koulusta *myös lähiyhteisöihin* ja sen toimijoihin ja toimintoihin, ryhmistä *myös yksilöihin*
- ❑ Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisalojen toimijoiden **löydettävä kosketuspinnat ja väylät toimenpidekokonaisuuden tavoitteisiin**

Toimenpiteet (11,234m€)

1. Monialaisen ja -ammattillisen osaamisen vahvistaminen

- *Vahvistetaan* kolmannen, julkisen ja yksityisen sektorin *toimijoiden monialaista ja -ammattillista osaamista*, osaamisverkostoja ja -rakenteita ja
- *lisätään koordinaatiota* koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheita tukevissa toiminnoissa ja palveluissa.
- Tuotetaan *uudenlaisia toimintamuotoja ja -menetelmiä*, *aktivoidaan toimijoita ja palveluiden käyttäjiä* ja kehitetään toimenpidekokonaisuuteen liittyvää *seurantaa* ja arviointia.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

2. Osallisuus, vaikuttaminen ja hyvinvointi nuorten toimintaympäristöissä.

- ***Ehkäistään*** nuorten elinympäristöjen ja ryhmien ***eriytymisestä johtuvien erojen vaikutusta*** koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheissa ***edistämällä osallisuutta ja hyvinvointia*** arjen toimintaympäristöissä.
- Kehitetään ***kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotyön osallistavia sekä niiden ja oppilaitosten yhteistoimintaa vahvistavia toimintamuotoja*** nuorten työ- ja toimintakyvyn vahvistamiseksi.
- ***Lisätään nuorten vaikutusmahdollisuuksia*** ja verkostoidaan eri toimijoita ja niiden osaamisresursseja (koulu, järjestöt, digitaaliset ja kaupalliset ympäristöt ja palvelut).

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

3. Taide-, kulttuuri- ja liikuntalähtöiset menetelmät

- Osana monialaista kehittämistoimintaa mallinnetaan, *pilotoidaan ja verkotetaan* osaamisen hyödyntämistä tukevia ja työelämää kehittäviä **taide-, kulttuuri- ja liikuntalähtöisiä menetelmiä**
- **vähennetään liikkumattomuutta ja istumista** koulutuksen ja työelämän eri vaiheissa.

Haun painopiste

- *Monialaisen osaamisen vahvistaminen (Toimenpide 1)*
- *Osallisuus, vaikuttaminen ja hyvinvointi nuorten toimintaympäristöissä (Toimenpide 2)*
- **hankkeet, jotka ehkäisevät nuorten elinympäristöjen ja ryhmien eriytymisestä johtuvien erojen vaikutusta** koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheissa edistämällä osallisuutta ja hyvinvointia arjen toimintaympäristöissä
- haettavissa hankkeissa kehitetään **kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotyön osallistavia sekä niiden ja oppilaitosten yhteistoimintaa vahvistavia toimintamuotoja** nuorten opiskelu-, työ- ja toimintakyvyn vahvistamiseksi.
- Hankkeet **voivat kohdistua nuoriin välittömästi tai välillisesti** esim. perheiden, lähiyhteisöjen, asuinalueiden sekä elin- ja toimintaympäristöjen kautta.
- Hankehaussa tuettavien hankkeiden tulee em. tarkoituksessa **vahvistaa kolmannen, julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden osaamisresursseja ja monialaista osaamista**, osaamisverkostoja ja -rakenteita.

II ERITYISET VALINTAPERUSTEET

- Toteuttavien hankkeiden erityiset valintaperusteet (9.1)
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään välittömästi tai välillisesti koulutuksesta koulutukseen tai työelämään siirtymistä tai muita siirtymiä työelämän muutosvaiheissa. (20 %)
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään koulutuksessa aliedustettuihin ryhmiin kuuluvien osaamista ja sitä kautta työllistymismahdollisuuksia. (20 %)
- Hankkeessa kehitetään uudenlaisia ratkaisuja, edistäen ennakoivaa lähestymistapaa tai tuotetaan erityistä lisäarvoa olemassa oleviin toimenpiteisiin. (20 %)
- Hanke edistää toimijoiden yhteistyötä. (10 %).
- Hanke kohdistuu erityisesti nuoriin. (10 %)
- Hanke tukee sukupuolten välistä tasa-arvoa. (5 %)
- Hanke tukee yhdenvertaisuutta. (5 %)
- Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita. (5 %)
- Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa. (5 %)

III VALTAKUNNALLISET TARKENTAVAT VALINTAPERUSTEET

- **Toteuttavien hankkeiden tarkentavat arviointiperusteet**
- Hankesuunnitelma on Osallistamalla osaamista -toimenpidekokonaisuuden tavoitteiden mukainen (40 %)
- Hankesuunnitelma vastaa haun painopistettä. (30 %)
- Hankkeen toteuttajalla on kokemusta verkostoissa toimimisesta. (10 %)
- Hankkeen toteuttajalla on kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- tai nuorisoalojen tuntemusta ja osaamista (20 %)

